

Продължение на предната лекция

3. Фактори за повишаване на Пт

3.1 Неопределени (устойчива среда) и непосредствени причинители.

- неопределените – всеки който търси промяна трябва да се съобразява с околната среда, те имат обективен характер. Не могат да оказват влияние.

- непосредствени причинители оказват влияние върху Пт – динамични управляеми фактори.

Резервите за увеличаване на Пт са разликата между потенциалната и реалната производителност. Тяхното получаване има важно практическо значение.

3.2 Множество класификации

- външни фактори – такива причини за нейното изменение които произтичат от околната среда тоест основно неуправляемите: климат, почви, полезни изкопаеми, води, географско разположение. Неуправляемите фактори могат да бъдат също и международни договори, норми и правила за управление от по висши ръководители, спецификата на управление на ик.

- вътрешни фактори - това са преди всичко управленски фактори свързани с особеността на вътрешните системи: физическа възможност за работа, служежна квалификация, здраве, работоспособност, равнище на техническа организация, управлението, спецификата на произведените продукти, степента на използване на човешките ресурси.

3.3 В зависимост от влиянието което оказват преките и косвените

- преките имат непосредствено въздействие върху производството на труда
- косвените са с посредствено въздействие чрез другите фактори: образованието, мотивацията.

3.4 В зависимост от продължителността на въздействието.

- фактори с продължително въздействие – през продължителен период от време климатичните природни ресурси определят трайно равнище на Пт в добивната промишленост например.
- с краткотрайно действие – кратко и често случайно въздействие - върху климатично аномалии, природни бедствия

3.5 В зависимост от момента в който се проявява ефекта от въздействието

- непосредствен ефект – проявява се почти веднага
- ефект който се реализира след време, който изостава от времето на въздействието (лагов ефект)
- смесен ефект – една част от ефекта – веднага, другата след време; мотивацията има както непосредствен така и лагов ефект.

3.6 От посоката на въздействието

- позитивни – повишават Пт

- негативни – намаляват Пт

4. Методи за повишаване на Пт

Могат да се разглеждат на 2 равнища: предприятие и национално равнище.

4.1 Основни методи за повишаване на Пт в отделно предприятие – инвестиционни, организационно управленски и мотивационни.

- Инвестиционните – използване на инвестиции – материални или нематериални; материалните са машини, съоръжения, сгради, транспортни средства, и др. Предприятията влагат средства в материални предпоставки; нематериалните са иновации, технически патенти, лицензи, обучение, промени в структурите и др. – чрез тях може да се постигне съществено увеличаване на Пт. Необходимо е да се оценява възвращаемостта на направените инвестиции в следствие на по високата Пт. Всяка организация трябва да знае колко средства ще бъдат необходими за постигането на желания резултат. Важен момент тук е оценката на риска.

- Организационно управленските – акцентират върху по-доброто използване на факторите за производство чрез усъвършенстване на организацията

- Родоначалник е Фр. Тейлър. Характерно е:
- Детайлно разчленяване на производствените процес, постигане на максимално висока производителност; внимателно подбиране на персонала, контрол върху тяхната работа, поущряване на служителите постигащи висока Пт, разграничаване на

отговорностите.

Методът на Тейлър за повишаване на Пт – обект на остра критика.

- Съществен принос има – Х. Емерсон – 12 принципа на производството. Основните от тях са:
  - Ясно поставяне на условията, справедливо отношение към труда, пълна отчетност, норми и разписания, възнаграждения на производството.

- Мотивационни – мотивационни схеми, които да мотивират заетите за увеличаване на Пт, мотивацията е средство за въздействие от страна на ръководителя с оглед изпълнението, постигането на целите на предприятието; мотивационни средства могат да бъдат: материални и нематериални; свързани с предоставянето на по-високи възнаграждения и създаване на добри условия на труд.

4.2 На национално ниво – свързани с дейността на държавата, респективно на институциите ѝ. В зависимост от начина на въздействие са преки и косвени.

- преките биват: преки държавни – първо в инфраструктура – обекти създаващи предпоставка за увеличаване на Пт; субсидиране на целеви програми; увеличаване на Пт в държавни организации; изменението в броя и ефективността на заетите в държавния сектор.

- косвени – закон за закрила на околната среда; регулиране на конкуренцията; финансиране на образование здравеопазване, научни изследвания; подпомагане на определена институция занимаваща се с увеличаване на Пт